MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tat-28 ta' Frar, 2006

Citazzjoni Numru. 1101/2003

“A”.

vs.

“B”.

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 24 t’Ottubru 2003 a fol. 1 tal-process fejn gie premess:-

Illi l-kontendenti ccelebraw zwieg bejniethom fil-5 ta' Settembru 1998, gewwa l-Knisja Parrokjali ta' Hal Lija, skond ma jirrizulta mic-Certifikat taz-Zwieg relattiv li kopja tieghu hi hawn annessa, esebita u mmarkata bhala Dok. ‘A’;

Illi l-kunsens tal-partijiet kien ivvizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet jew id-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li kienet taghmilha impossibbli ghalihom illi jaqdu l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg;

Illi inoltre l-kunsens ta' l-attur inkiseb ukoll b'qerq dwar kwalita` tal-konvenuta illi setghet mix-xorta taghna tfixkel serjament il-hajja mizzewga;

Illi ulterjorment il-kunsens tal-konvenuta nghata bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga jew ghad-dritt ghall-att taz-zwieg;

Illi ghalhekk iz-zwieg celebrat bejn il-kontendenti huwa null u bla effett fil-Ligi ghall-fini tad-dispozizzjonijiet ta' l-**Artikolu 19 ta' l-Att Dwar Iz-Zwieg ta' l-1975**;

Illi ghalhekk l-attur talab li l-konvenuta tghid ghaliex m'ghandiex din il-Qorti:-

1. Tiddikjara z-zwieg celebrat bejn il-partijiet fil-5 ta' Settembru 1998, null u bla effett fil-Ligi, ghar-ragunijiet fuq premessi.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuta li tibqa' minn issa ngunta ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol. 3 tal-process;

Rat il-lista ta' xhieda u d-dokumenti esebiti a fol. 4 u 5 tal-process;

Rat id-digriet tal-affidavit ta' din il-Qorti sabiex il-partijiet iresqu l-provi kollha taghhom bil-procedura ta' l-affidavits, tali digriet moghti fit-13 ta' Frar 2004 fejn il-Qorti pprefiggiet terminu ta' tletin (30) gurnata lill-attur sabiex jipprezenta x-xhieda kollha tieghu producibbli bil-procedura tal-affidavits bin-notifika lill-kontro-parti jew lid-difensur taghha, li giet moghtija l-istess terminu sabiex

hija wkoll tipprezenta l-affidavits taghha kollox kif indikat b'digriet relattiv a fol. 7 tal-process.

Rat li l-konvenuta giet debitament notifikata bl-avviz tas-smiegh u bic-citazzjoni attrici fis-16 ta' Marzu 2004 (*a tergo* ta' fol 9 u f'pagna 10 tal-process).

Rat li ghalkemm debitament notifikata l-konvenuta baqghet ma pprezentat l-ebda nota ta' eccezzjonijiet u ghalhekk baqghet kontumaci.

Rat il-verbal tal-15 ta' Gunju 2004 fejn dehret biss Dr. Ramona Frendo ghall-attur u l-Qorti nnominat lill-Assistent Gudizzjarju Dr Josette Demicoli biex tiffissa seduta wahda ghall-konkluzjoni tal-provi. Il-kawza giet differita ghall-finali trattazjoni ghas-27 ta' Ottubru 2004.

Rat in-nota tal-attur **"A"** tas-27 ta' Lulju 2004 fejn prezenta l-affidavit tieghu datat ukoll 27 ta' Lulju 2004 (fol 13 sa 18).

Rat il-verbal tas-27 t'Ottubru 2004 fejn b'ordni tal-Qorti din il-kawza giet differita ghall-1 ta' Marzu 2005 fl-istess hin u ghall-istess skop.

Rat in-notament tal-Assistent Gudizzjarju Dr Josette Demicoli tat-18 ta' Frar 2005 fejn l-istess Assistent Guizzjarju ghamlet l-osservazjonijiet taghha dwar l-inkarigu lilha moghti (fol 20).

Rat il-verbal tal-1 ta' Marzu 2005 fejn dehret biss Dr. Rachel Loporto Montebello ghall-attur u fejn il-kawza giet differita sabiex tigi ffissata seduta minn Dr Josette Demicoli bhala Assistent Gudizzjarju u ghall-finali trattazzjoni ghat-30 ta' Gunju 2005.

Rat il-verbal tas-seduta mizmuma mill-Assistent Gudizzjarju Dr Josette Demicoli fis-27 ta' Gunju 2005 fejn xehdet il-konvenuta **"B"** in subizzjoni kollox kif jirrizulta minn fol. 23 sa fol. 46 tal-process.

Rat in-notament tal-Assistent Gudizzjarju Dr. Josette Demicoli fejn infurmat lill-Qorti li s-seduta ordnata saret u ghalhekk il-provi huma maghluqa (fol 47).

Rat il-verbal tas-seduta tat-30 ta' Gunju 2005 fejn il-partijiet u Dr Ramona Frendo msejha diversi darbi baqghu ma dehrux, ghalhekk il-kawza giet differita ghall-finali trattazzjoni ghas-26 t'Ottubru 2005.

Rat il-verbal tas-26 ta' Ottubru 2005 fejn il-partijiet msejhin diversi drabi baqghu ma dehrux izda dehret biss Dr. Ramona Frendo ghall-attur. Gie verbalizzat li l-konvenuta kienet kontumaci. Il-Qorti tat lill-konvenuta zmien ghoxrin (20) gurnata mid-data tas-seduta sabiex tipprezenta nota ta' osservazzjonijiet bil-visto/notifika lid-difensur tal-kontroparti li jkollu l-istess terminu ghal nota responsiva. Il-kawza giet differita ghat-28 ta' Frar 2006 ghas-sentenza.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

(i) PRINCIPJI LEGALI.

Illi qabel xejn jigi precizat li l-konvenuta **"B"** baqghet kontumaci, izda kienet prezenti u xehdet in subizzjoni fis-seduta mizmuma mill-Assistent Gudizzjarju Dr Josette Demicoli fis-27 ta' Gunju 2005.

Illi l-attur qed jibbaza t-talba tieghu fuq l-**artikolu 19 (1) (d), 19 (1) (c) u 19 (1) (f) tal-Kap.255**.

Illi l-artikolu **19 (1) (d)** jipprovdi li zwieg ikun null jekk *"vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha mpossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg"*.

Illi b'difett serju ta' diskrezzjoni, il-legislatur ma riedx ifisser semplicement kwalsiasi stat ta' mmaturita' li parti jew ohra fiz-zwieg tista' tkun fiha fil-mument li jinghata l-kunsens reciproku. Li kieku l-legislatur irrikjeda maturita' shiha u perfetta, ftit jew addirittura ebda zwieg ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' *discretio judicii* hu kuncett guridiku ntrinsikament marbut mal-kapacita' ta' parti jew ohra fiz-zwieg li taghti l-kunsens liberu u xjenti taghha ghar-rabta taz-zwieg.

Illi kif jispjega ***Bersini**,* id-diskrezzjoni ta' gudizzju tikkonsisti f'zewg elementi distinti izda konkorrenti u interdipendenti:-

"la piena avvertenza e il deliberato consenso …. La piena avvertenza si riferisce alla sfera intellettiva, il deliberato consenso a quella volitiva. In altri termini, la discrezione di giudizio comprende la maturita' di giudizio e la maturita' affettiva…. La maturita' di giudizio comporta una conoscenza critica proporzionata all'atto da compiere, agli obligḥi essenziali da assumersi e ai doveri cognugali che ne derivano proiettati nel futuro. La maturita' affettiva comporta generalmente quella adequata evoluzione degli

istinti, degli affetti, dei sentimenti, della emotivita' che se sono turbati o inadeguati intaccano direttamente la volonta' e possono privare della libera scelta interiore. Abbiamo cosi' una mancanza di consenso libero (immaturita' affettiva) e ponderato (immaturita' di giudizio)" ***(Bersini. F.,*** **Il Diritto Canonico Matrimoniale (Torino, 1994)**, p. 97.)

Illi l-istess awtur ikompli jispjega li *"e necessaria la discrezione non tanto per l'atto in se, al momento di emettere il consenso, quanto per gli impegni per il futuro. Ovviamente si richiede una ponderazzione degli impegni sostanziali del matrimonio e non di tutto il suo valore etico religioso, sociale, giuridico ed economico, altrimenti ben pochi sarebbero in grado di emettere un valido consenso. Ogni volta che i contraenti abbiano raggiunto l'eta prescritta dal legislatore per poter contrarre matrimonio, si presume che essi siano in possesso della debita discrezione di giudizio; tale presunzione, tuttavia, ammette prove in contrario. Pertanto, qualora si possa dimostrare, per qualsiasi motivo, la capacita' intellettiva e volitiva sopra descritta sia gravemente alterata o ad dirittura mancante, si dovra' ritenere che il vincolo matrimoniale sia nullo per difetto di discrezione di giudizio. "……...se il soggetto non e' in grado di superare (i) condizionamenti interiori, allora si dira' che la scelta di lui non e stata libera; In ogni caso, i nubenti debbono aver coscienza di assumere vere obbligazioni (e reciprocamente di concedere veri diritti) di creare cioe' col matrimonio un patto che vincola a un comportamento idoneo e adeguato alla specifica societa' coniugale, sia nei rigwardi dell' altra parte sia nei rigwardi della parole"* ***(Pompedda, MF.,*** **Incapacita' di Natura Psichica in Matrimonio Canonico: Fra Tradizione e Rinnovamento (Bologna, 1991)**, pp. 231, 233).

Illi l-awtur ***Viladrich*** jispjega li:-

"The discretion of judgment refers to that degree of maturity of comprehension and of will of the contracting parties which enables them to give and receive each other, through a juridical bond, in a unique community of

life and love. This community is indissolubly faithful, ordered to the good of the spouses as well as to the procreation and education of the offspring" ***(Viladrich, P.J.,*** **Matrimonial Consent in Code of Cannon Law Annotated (Montreal, 1993)**, p. 686).
Illi minn naha l-ohra **l-artikolu 19 (1) (c)** jghid li zwieg ikun null *"jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb b'qerq dwar xi kwalita' tal-parti l-ohra li tista' mix-xorta taghha tfixkel serjament il-hajja mizzewwga"*. Din id-dispozizzjoni hi kwazi identika fil-formulazzjoni taghha ghall-**Kanone 1098 tal-Kodici ta' Dritt Kanoniku** vigenti u hu evidenti li d-dispozizzjoni fil-ligi taghna giet ispirata mill-istudji preparatorji u mill-abbozzi tal-Kodici Kanoniku gja' ezistenti fl-1981, cjoe' qabel ma l-imsemmi Kodici gie effettivament promulgat. Kif din il-Qorti kellha okkazjoni li tikkummenta fis-sentenza taghha tal-4 ta' Novembru 1994 fil-kawza fl-ismijiet **"Angela Spiteri xebba Selvaggi v. Joseph Spiteri"**, l-**artikolu 23 tal-Kap. 255** ma huwiex ta' ostakolu li ssir referenza ghad-dottrina u l-gurisprudenza kanonika bhala fonti ta', u ghajnuna ghall-interpretazzjoni tad-dispozizzjoni in ezami, u dana bhalma l-fatt li ligijiet ta' pajjizi ohra ma humiex parti mill-ligi ta' pajjizna ma hux ta' ostakolu li ssir referenza ghal dawk il-ligijiet u ghall-gurisprudenza ta' dawk il-pajjizi ghall-finijiet ta' nterpretazzjoni tal-ligi domestika.

Illi l-qerq ravvizat fid-dispozizzjoni tal-**artikolu 19 (1) (c) tal-Kap. 255** jincidi <u>direttament</u> fuq l-intellett ta' xi wahda mill-partijiet fiz-zwieg u <u>ndirettament</u> fuq il-volonta' tal-persuna ngannata. F'din id-dispozizzjoni, ghalhekk, dak li jintlaqat direttament mhux il-kunsens, izda l-intellett. Kif jispjega l-gurista ***Jose' Castano***:-

"Il dolo causa direttamente errore nell'intelletto del paziente, il quale <u>ex errore</u> consente. Con la particella ex vogliamo significare l'immediata causalita' dell' errore sul consenso. L'atto di consentire pero' e' atto entittivamente di volonta". ***(Il Sacremento del Matrimonio, Roma, 1992, p. 357)***. Dan il-qerq jista' jigi kemm minn wahda mill-partijiet fiz-zwieg kif ukoll minn terza persuna. *"In definittiva, quello che conta e che <u>il dolus abbia influsso nel consenso</u>, cioe' che il consenso matrimoniale*

provenga dall' errore doloso, senza il-quale il consenso non sarebbe mai stato espresso" (op. cit. P. 358).

Illi biex tissussisti s-sitwazzjoni ravvizata fil-paragrafu in dizamina iridu jikkonkorru erba' affarijiet:-

i) il-qerq perpetrat bil-hsieb li wiehed jikseb il-kunsens tal-parti;

ii) li il-qerq ikun incida fuq il-kunsens tal-parti;

iii) li l-qerq ikun jirrigwarda xi kwalita' tal-parti l-ohra; u

iv) li din il-kwalita' tkun tista' mix-xorta taghha tfixkel serjament il-hajja mizzewga.

Illi fl-ahharnett l-attur jirreferi ghall-**artikolu 19 (1) (f) tal-Kap 255** li jipprovdi li zwieg ikun null:-

"jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, new ta' xi wiehed jew aktar mill-elemnti essenzjali tal-hajja mizzewga, jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg".

Illi ma hemmx dubbju li l-legislatur Malti, meta fformula dana l-paragrafu, kellu quddiemu l-izvilupp gurisprudenzali u dottrinali fil-kamp tad-Dritt Kanoniku sal-1981, cjoe' meta l-**artikolu 19** allura ezistenti fil-ligi taghna gie sostitwit bl-**artikolu 19** vigenti illum. In fatti jekk wiehed jara l-inciz (2) tal-**kanone 1101 tal-Kodici ta' Dritt Kanoniku** promulgat sentejn wara dawk l-emendi fil-**Kap. 255**, wiehed isib li dan l-inciz hu kwazi identiku ghall-ligi taghna:

"At si alterutra vel utrague pars positivo voluntatis actu excludat matrimonium ipsum vel matrimonii essentiale aliqudo elementum, vel essentialem aliquam proprietatem, invalide contrhit".

Illi hawn qeghdin fil-kamp tas-simulazzjoni, u cjoe' meta l-atti, gesti jew kliem esterni ma jikkorrispondux ghall-kunsens intern li jkun qed jinghata. L-awturi jitkellmu dwar

consensus simulatus jew *consensus fictus*. Din is-simulazzjoni tista' tkun jew totali jew parzjali. Kif jispjega l-awtur ***Castano (Castano, J.F.,*** **Il Sacramento del Matrimonio, Roma, 1992):-**

*"In generale si parla di exclusio totale e di exclusio partiale. La prima sarebbe la esclusione della "totalita" matrimoniale, cioe' del matrimonium ipsum, mentre la seconda si riferisce al matrimonio solo "parzialmente", vale a dire ad essentiale matrimonii aliquod elementum e ad essentialem aliquam propprietatem. Ad ogni modo, si tratta della esclusione totale o della esclusione parziale, per quanto riguarda l-effetto sulla validita' del matrimonio, non c'e' nessuna differenza, giacche' il matrimonio in ambedue I casi e' sempre invalido." (op. cit. p.*382)

Illi tezisti simulazzjoni totali meta l-kontraent esternament ikun qed jaghmel atti li ma jkunux in konformi mal-volonta tieghu interna. Per ezempju, meta wiehed *"in no way consents to marriage"*. (**Bejan** 29 ta' Lulju, 1970) jew *"when he positively does not intend to give his consent while he can."* (**Abbo** 8 ta' Frar 1968) jew meta wiehed *"does not have the intention of contracting marriage but wishes to put on an act".* (***Pausilla*** 18 ta' Dicembru,1980).

Illi d-decizjonijiet Rotali ohra osservaw li simulazzjoni totali taz-zwieg jista' jsehh ukoll *"when a person excludes either marriage itself or his or her spouse."* (***Mercieca*** 15 ta' Lulju 1973) (***Ferraro*** 26 ta' April, 1978).

Illi simulazzjoni totali tezisti wkoll meta hemm inkluz element kuntrarju ghaz-zwieg. Ezempju ta' dan huwa meta bniedem jizzewweg *"for his own purposes which are different from marriage."* (***Rogers*** 11 ta' Novembru, 1993). Wiehed jista' jizzewweg ghal ragunijiet personali u soggettivi *(finis operantis et extraneus)*. Dawn ir-ragunijiet jistghu ma jikkoincidux ma dawk taz-zwieg innifsu *(finis operis)*. Jekk iz-zewg motivi jikkoezistu ghaliex wahda ma teskludix lill-ohra allura m'hemmx simulazzjoni u tali zwieg huwa validu. Mill banda l-ohra jekk wiehed jizzewweg bil-hsieb ewlieni tal-motivi soggettivi tieghu ad eskluzjoni tal-motivi taz-zwieg innifsu allura dak iz-zwieg huwa null.

Illi fil-kaz ta' nullita' parzjali l-kontraent ma jkunx qed jeskludi z-zwieg innifsu fit-totalita' tieghu pero' jkun jeskludi wiehed mill-elementi essenzjali tieghu u b'hekk xorta wahda jirrendi l-istess zwieg null.

Illi fil-ligi taghna mkien ma nsibu elenkati x'inhuma l-elementi essenzjali tal-hajja mizzewwga pero' huwa principju rikonoxxut fis-socjeta' Maltija li z-zwieg kif nifmuh ahna ghandu a bazi tieghu l-element ta' esklussivita', cjoe' dik il-fedelta reciproka li l-partijiet jaghtu u jweghdu lil xulxin *(bonum fidei).*

Ill ghalhekk meta parti tidhol ghaz-zwieg tkun waqt il-hin tal-kunsens qeghda taghti lilha nnifisha lill-parti l-ohra u b'hekk qed teskludi relazzjonijiet ma' terzi persuni. Punti iehor li jrid jigi sollevat in ezami ta' dan is-sub-inciz huwa li l-ligi titkellem dwar eskluzjoni pozittiva. Huwa accettat fil-gurisprudenza taghna li sabiex jigi sodisfatt dan ir-rekwizit m'hemmx bzonn li tali eskluzjoni tkun wahda sfaccata, l-intenzjoni tal-eskluzjoni tista' tkun wahda percepibbli minn azzjonijiet impliciti. Gurisprudenza nostrana tammetti li hemm distinzjoni bejn id-dritt ghall-fedelta' u l-abbuz ta' dan id-dritt. Ghalhekk relazzjonijiet extra konjugali wara z-zwieg ma jikkontribwixxux wahedhom argument ghan-nullita'.

Illi l-anqas ma jirrizulta f'nullita' meta wiehed mill-partijiet jiehu decizjoni <u>wara</u> z-zwieg li jnehhi jew jimmodifika d-dritt ghall-fedelta' gja' moghti fil-kunsens taz-zwieg. Minkejja dan, relazzjonijiet extra konjugali ghandhom jigu meqjusa bis-serjeta' ghaliex jistghu jkunu <u>rizultat</u> ta' kunsens limitat minhabba simulazzjoni parzjali. *"We must take care not to consider lightly such a strong indication since more often than not, it could be a certain sign that the obligation of fidelity has not been assumed."* (***Pompedda*** 7 ta' Lulju 1972).

Illi dak li jrid jigi ppruvat, sal-grad li trid il-ligi taghna fil-kamp civili, hu li fil-mument tal-ghoti tal-kunsens matrimoniali parti wahda jew it-tnejn kellha jew kellhom il-hsieb maghmul li ccahhad lill-parti l-ohra mid-dritt kif aktar

‘l fuq imfisser *ossia* li tonqos mid-dover korrispondenti. Tali prova tista’ ssir permezz ta’ dikjarazzjonijiet f’dan is-sens – basta li l-Qorti tqishom, fic-cirkostanzi kollha tal-kaz, li jkunu attendibbli, kif ukoll minn cirkostanzi antecedenti, konkomittanti u sussegwenti ghall-ghoti tal-kunsens, cjoe’ ghaz-zwieg.

(ii) APPREZZAMENT TAL-PROVI.

Illi mill-provi prodotti jidher li l-partijiet izzewgu fil-5 ta’ Settembru 1998 u l-konvivenza taghhom taht dan is-suppost zwieg kienet qasira hafna tant li permezz ta’ kuntratt pubbliku fl-atti tan-Nutar Isabelle Gonzi datat 4 ta’ April 2002 il-partijiet kienu gja sseparaw legalment. Mill-provi prodotti jidher li effettivament il-partijiet ghexu flimkien biss ghal xi sentejn u f’dan il-perjodu kien hemm inkwiet serju bejn il-partijiet, tant li meta wiehed jiehu flimkien ix-xhieda bejn il-partijiet, jirrizulta car li l-konvivenza bejn l-istess partijiet kienet turbulenti ghall-ahhar.

Illi l-attur jallega li dan iz-zwieg huwa null peress li l-kunsens tal-partijiet kien vizzjat abbazi ta’l-**artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta’ Malta;** jallega wkoll li l-kunsens tieghu kien vizzjat *stante* li jallega l-konvenuta dahqet bih ghaliex ma uriethux minn qabel li ma rieditx tfal.

Illi din il-Qorti thoss li mill-provi prodotti dak allegat mill-attur dwar il-konvenuta, li hija vvizjat il-kunsens taghha ghaz-zwieg fis-sens li ma kienitx lesta li tosserva l-obbligu essenzjali ta’ fedelta` u ta’ prokreazzjoni ta’ l-ulied, ma giex ippruvat, ghalkemm jirrizulta li wara li l-istess konvenuta kellha *miscarriage* hija ma rieditx tfal mir-relazzjoni taghha ma’ l-attur, pero` dan kien kollu dovut ghall-fatt li l-attur kien hati *verso* l-konvenuta ta’ dominanza assoluta, u wkoll ta’ vjolenza domestika u certament li jirrizulta li l-konvenuta taht dawk ic-cirkostanzi ma rieditx li jkollha tfal u s-sentimenti taghha huma ben deskritti fix-xhieda taghha in subizzjoni, fejn il-Qorti thoss b’mod mill-iktar car li l-konvenuta, mressqa bix-tixhed mill-attur, ppruvat li hija kienet stmata hazin mill-attur kemm

qabel u kemm wara z-zwieg, u taht dawk ic-cirkostanzi rejali li kienet qed tghix fihom hija ma kienitx lesta li ggib ulied f'dak l-inkwiet li hija hasset li kienet tghix fih.

Illi l-istess jista' jinghad ghall-allegazzjoni li l-konvenuta eskludiet l-obbligu ta' fedelta` mir-relazzjoni taghha ma' l-attur; fuq dan hemm biss l-allegazzjoni ta' l-attur li bl-ebda mod ma giet ippruvata u ghalhekk l-azzjoni attrici ma tistax tirnexxi fuq dan il-punt, aktar u aktar meta l-attur f'din l-kawza assolutament ma ssodisfax il-grad ta' prova rikjesta minnu bil-ligi.

Illi dwar id-disposizzjonijiet ta' **l-artikolu 19 (1) (c) tal-Kap 255** din il-Qorti thoss li abbazi tal-provi prodotti dan il-kap lanqas ma gie ippruvat mill-attur, anzi jirrizulta li mill-kumpless tal-provi prodotti x-xhieda tal-konvenuta hija iktar verosimili u fil-fatt twassal sabiex jigi ddikjarat li hemm kaz ta' nullita` taz-zwieg peress li l-kunsens taz-zewg partijiet kien vizzjat abbazi ta' l-**artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Illi dan qed jinghad peress li stranament il-partijiet izzewgu wara xi ghaxar (10) snin li kienu ilhom jafu lil xulxin, izda r-r-relazzjoni taghhom, minkejja dak li jallega l-attur ma kienitx karatterizzata minn xi element ta' mhabba izda biss minn dominanza ta' l-attur fuq il-konvenuta, tant li fil-fatt l-attur kien jirregola kollox anke dak li kienet taqla' l-konvenuta bil-paga taghha, tant li hija kienet taghtih kollox sabiex iqassam kollox huwa, kemm dwar spejjez u anke kemm tonfoq hija; jekk ma kienitx tghaddi tieghu, kien jinfexx f'theddid u vjolenza ta' kul tip kif tirrakkonta l-konvenuta fix-xhieda taghha quddiem l-Assistenta Gudizzjarja Dr. Josette Demicoli tas-27 ta' Gunju 2005, fejn jidher li l-attur kien jaghmel u jiddeciedi kollox kif ried huwa u ried li l-konvenuta taqbel mieghu f'kollox – haga li turi li l-istess attur kien jittratta lil mara bhala inferjuri jew servjenti ghalih u assolutament ma kellu l-ebda kuncett ta' rispett lejn il-mara u l-ugwaljanza tal-koppja fiz-zwieg u dan irendi l-kunsens ta' l-attur vizzjat abbazi ta' l-**artikolu 19 (1) (d)** ghaliex ma kellu ebda rispett lejn id-dinjita` tal-mara kemm qabel u kemm wara z-zwieg.

Illi f'dan il-kuntest jinghad ukoll li l-kunsens tal-konvenuta kien ukoll vizzjat peress li fil-mument taz-zwieg hija kienet tbati minn nuqqas ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga u fuq l-elementi essenzjali taghha u dan peress li hija zzewget lill-attur mhux ghaliex kienet thobbu, (anke *in vista*` ta' dak kollu li kellha ssofri minn idejh) izda peress li hija bezghet kemm mit-theddid tieghu u wkoll ma rieditx tinkwieta lill-ommha li kellha sahhitha prekarja; b'hekk din il-Qorti thoss li ma hemmx dubju li l-kunsens tal-konvenuta f'dawn ic-cirkostanzi kien vizzjat abbazi ta' l-**artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255**. Fil-fatt kull kuncett ta' *consortium vitae* kien nieqes minn dak li kull parti kienet thoss ghall-parti l-ohra u certament li l-ebda parti ma fehmet l-impenn ncessarju li kellha taghti lill-parti l-ohra ghall-hajja mizzewga; meta inqala' l-inkwiet, mill-ewwel sfaxxa kollox u dan peress li l-kunsens tal-partijiet kien hekk vizzjat dwar l-elementi essenzjali fiz-zwieg.

Ill ghalhekk f'dan is-sens it-talba attrici ghandha tigi milqugha ghaliex il-kunsens taz-zewg partijiet kien vizzjat abbazi ta' l-**artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi fil-kontumacja tal-konvenuta, **tilqa' t-talba attrici biss fis-sens hawn deciz,** b'dan illi:-

1. Tiddikjara z-zwieg celebrat bejn il-partijiet fil-5 ta' Settembru 1998, null u bla effett fil-Ligi, peress li l-kunsens taz-zewg partijiet kien vizzjat abbazi ta' l-**artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

BI-ispejjez jinqassmu bin-nofs bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------